

XRONOLOGIO

XRONOLOGIO

XRONOLOGIO

Με απόφαση της ελληνικής κυβέρνησης τα διδακτικά βιβλία του Δημοτικού, του Γυμνασίου και του Λυκείου τυπώνονται από τον Οργανισμό Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων και διανέμονται δωρεάν.

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΟ

4

Σημείωμα για το Χρονολόγιο

1. Η επιστήμη της ιστορίας εξετάζει τη ζωή των ανθρώπων στο παρελθόν, τις σχέσεις τους και το πώς ήταν οργανωμένες οι κοινωνίες τους.

Η μελέτη του παρελθόντος βοηθά να παρατηρήσουμε τις αλλαγές στον τρόπο ζωής και στη σκέψη των ανθρώπων μέσα στον χρόνο, τις διαφορετικές μορφές οργάνωσης των κοινωνιών και τους διάφορους πολιτισμούς. Βοηθά ακόμα να καταλάβουμε καλύτερα τη σημερινή εποχή.

Πληροφορίες για το παρελθόν παίρνουμε από υλικές, γραπτές, προφορικές και οπτικοακουστικές μαρτυρίες (κτίρια, αντικείμενα, κείμενα, φωτογραφίες...) που αφήνουν πίσω τους οι άνθρωποι.

Σε διάφορες εποχές και κοινωνίες χρησιμοποιήθηκαν διαφορετικοί τρόποι μέτρησης του χρόνου. Όλοι οι τρόποι μέτρησης του χρόνου πάντως βασίστηκαν στις κινήσεις της γης (μέρα-νύχτα, εποχές του έτους, έτος) και στους κύκλους της Σελήνης (μήνες). Οι διάφοροι πολιτισμοί αρχίζουν τη χρονολόγηση από διαφορετική χρονική στιγμή. Στην αρχαία Ελλάδα άρχιζαν να αριθμούν τα έτη από την Ολυμπιάδα του 776 π.Χ. Σήμερα στην Ευρώπη και σε άλλα μέρη του κόσμου χρησιμοποιούμε ως αρχή της χρονολόγησης τη γέννηση του Χριστού. Έτσι, η γραμμή του χρόνου χωρίζεται στην εποχή πριν από τον Χριστό (π.Χ.: προ Χριστού) και στην εποχή μετά τον Χριστό (μ.Χ.: μετά Χριστόν). Χωρίζουμε επίσης τον χρόνο σε χιλιετίες (1.000 χρόνια) και αιώνες (100 χρόνια), σε έτη, μήνες και ημέρες. Για παράδειγμα, λέμε ότι αυτό το γεγονός έγινε τον 5ο αιώνα π.Χ. ή το 375 μ.Χ.

Σε ορισμένες μουσουλμανικές χώρες χρησιμοποιείται το έτος του ταξιδιού του Μωάμεθ από τη Μέκκα προς τη Μεδίνα ως αρχή της χρονολόγησης (Εγίρα: 622 μ.Χ.).

*Κείμενα, αντικείμενα, ζωγραφιές, γλυπτά, τοιχογραφίες, μνημεία, φωτογραφίες, εφημερίδες, εργαλεία, παιχνίδια από το παρελθόν μπορούν να μας δώσουν πληροφορίες για τη ζωή των ανθρώπων που τα επινόησαν, τα έφτιαζαν, τα χρησιμοποίησαν.
Τι είδους πληροφορίες μπορείτε να πάρετε από τις παρακάτω εικόνες;*

Τοιχογραφία σε τάφο στην Αίγυπτο με παράσταση θερισμού

Μικρό γλυπτό κοριτσιού με περιστέρι, από το ιερό της θεάς Άρτεμης στη Βραυρώνα

Αιγυπτιακός πάπυρος με παράσταση ιερέα που κάνει προσφορές στον Αιγύπτιο θεό Όσιρι

Υποβρύχια αρχαιολογία: ανεύρεση αρχαίου αγγείου στη θάλασσα

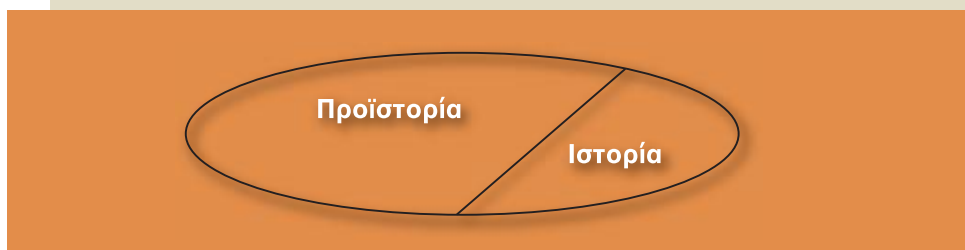

Σφηνοειδής γραφή 3.000 ετών από τη Συρία

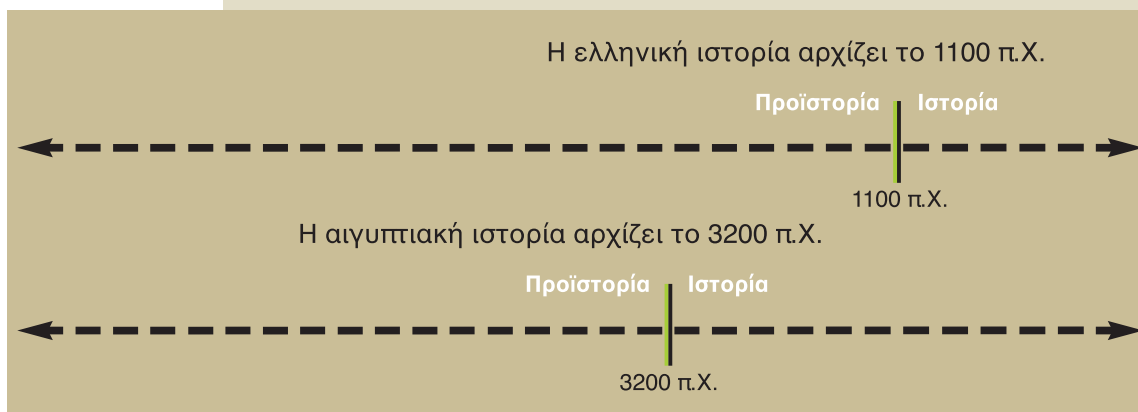

2. Οι ιστορικοί παριστάνουν τον χρόνο με μια γραμμή που έχει κατεύθυνση από τα αριστερά προς τα δεξιά. Αριστερά είναι τα πολύ παλιά χρόνια. Όσο προχωρούμε προς τα δεξιά, προχωρά και ο χρόνος, πλησιάζοντας τη σημερινή εποχή. Η γραμμή του χρόνου χωρίζεται σε δύο μεγάλες περιόδους, την *προϊστορία* και την *ιστορία*. Η εμφάνιση της γραφής χωρίζει τη μία περίοδο από την άλλη. Η προϊστορία είναι πολύ μεγαλύτερη περίοδος από την ιστορία.

Για την περίοδο αυτή έχουμε μόνο υλικές μαρτυρίες: θεμέλια κτιρίων, εργαλεία, κοσμήματα, παιχνίδια, αγγεία... Για την ιστορική περίοδο έχουμε και γραπτά κείμενα, που μας δίνουν περισσότερες και πιο λεπτομερείς πληροφορίες για το παρελθόν. Η γραφή δεν εμφανίζεται παντού την ίδια εποχή. Γι' αυτό η ιστορική περίοδος δεν αρχίζει την ίδια χρονική στιγμή σε όλους τους τόπους και σε όλες τις κοινωνίες.

3. Παράλληλα, οι ιστορικοί χωρίζουν καθεμία από αυτές τις περιόδους σε μικρότερες εποχές. Οι εποχές δεν έχουν όλες την ίδια διάρκεια. Άλλες είναι μικρότερες (π.χ. τρεις αιώνες) και άλλες μεγαλύτερες (π.χ. μία χιλιετία). Κάθε ιστορική εποχή έχει ορισμένα χαρακτηριστικά που την ξεχωρίζουν από τις προηγούμενες και τις επόμενες.

Σκηνή που παριστάνει μοναχό του Βυζαντίου να αντιγράφει βιβλίο

Φωτογραφία με άποψη της Νέας Υορκής

Ανασκαφή στην προϊστορική θέση «Τσοούκα» της ορεινής Ροδόπης

Φωτογραφία με παιδιά που παίζουν μπάσκετ σε πόλη των ΗΠΑ

Σχέδιο από γαλλική εφημερίδα του 1904 που παρουσιάζει γυναίκες να εργάζονται σε τηλεφωνικά κέντρα

Διακοσμημένο χειρόγραφο βιβλίο προσευχών του Μεσαίωνα

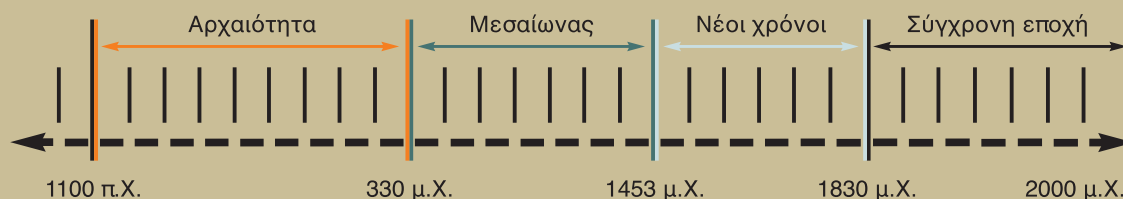

Η ζωή των ανθρώπων δηλαδή αλλάζει μέσα στον χρόνο. Οι αλλαγές όμως δε συμβαίνουν πάντα με τους ίδιους ρυθμούς και με τους ίδιους τρόπους. Άλλοτε συμβαίνουν αργά και σταδιακά και άλλοτε γρήγορα και απότομα.

Οι ιστορικοί χωρίζουν την ελληνική ιστορία σε τέσσερις μεγάλες περιόδους

4. Το φυλλάδιο αυτό αποτελείται από πολλούς χρονολογικούς πίνακες. Οι πίνακες αυτοί δείχνουν πώς χωρίζουν σήμερα οι ιστορικοί τη γραμμή του χρόνου για να μελετήσουν την ιστορία του τόπου μας.

Ο πρώτος γενικός χρονολογικός πίνακας παρουσιάζει τις περιόδους και τις εποχές της προϊστορίας και της ιστορίας.

Ακολουθούν άλλοι χρονολογικοί πίνακες που παρουσιάζουν ξεχωριστά τις διάφορες ιστορικές εποχές (προϊστορία, αρχαιότητα, Μεσαίωνας, νεότερη και σύγχρονη εποχή) με εικόνες και πληροφορίες για γεγονότα και πολιτισμούς.

Σε όλους τους πίνακες υπάρχουν εικόνες και πληροφορίες για την ελληνική, την ευρωπαϊκή και την παγκόσμια ιστορία.

Με αυτό τον τρόπο μπορούμε να δούμε την ιστορία του τόπου μας σε σχέση με γεγονότα που έγιναν σε άλλα μέρη και σε συνδυασμό με άλλους πολιτισμούς του κόσμου.

Η επιλογή των γεγονότων και φαινομένων είναι ενδεικτική.

Συνιστάται η συμπλήρωση του Χρονολογίου από τους διδάσκοντες και τους μαθητές.

Πολλά γεγονότα και φαινόμενα τοποθετούνται συμβατικά ή κατά προσέγγιση στο Χρονολόγιο, είτε γιατί έχουν μεγάλη διάρκεια είτε γιατί δεν είναι γνωστή η ακριβής χρονολογία όπου συνέβησαν.

Στους πίνακες το μέγεθος των περιόδων δεν είναι ανάλογο με τη χρονική τους διάρκεια, και το κενό ανάμεσα στα γεγονότα δεν είναι ανάλογο με τη χρονική τους απόσταση.

Οι τόποι αναφέρονται με τις σημερινές τους ονομασίες.

$\pm$ = περίπου

ΓΕΝΙΚΟΣ ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ

Προϊστορία

Ιστορία ← π.Χ.

700.000 π.Χ.

6000

3000

1100

800

500

323

146 π.Χ.

Εποχή Λίθου

Εποχή Χαλκού

Αρχαιότητα

Παλαιολιθική
εποχή

Νεολιθική
εποχή

Κυκλαδικός
πολιτισμός

Γεωμετρική
εποχή

Αρχαϊκή
εποχή

Κλασική
εποχή

Ελληνιστική
εποχή

Ρωμαϊκή
κυρία ροή

Μινωικός
πολιτισμός

Μυκηναϊκός
πολιτισμός

ΚΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

μ.Χ. →

330 μ.Χ.

1453

1830

2000 μ.Χ.

Μεσαίωνας

Νέοι χρόνοι

Σύγχρονη εποχή

αϊκή
αρχία

Βυζαντινή
εποχή

Λατινική και οθωμανική
κυριαρχία

Νέο ελληνικό κράτος

Επανάσταση
1821

Π Ρ Ο Ϊ Σ

Εποχή Λίθου

700.000 π.Χ.

6000

30 0

Παλαιολιθική εποχή

Νεολιθική εποχή

Ελληνική ιστορία

Κατασκευή πέτρινων εργαλείων

± 4000
Καλλιέργεια της γης.
Εξημέρωση ζώων.
Πρώτα σπίτια και χωριά.

Παλαιολιθική παράσταση με ανθρώπους, από το σπήλαιο Σαρακίνο του Πηλίου

Διακοσμημένο πήλινο κύπελλο της νεολιθικής εποχής

Νεολιθικό πήλινο ειδώλιο (μικρό γλυπτό γυναίκας)

Ευρωπαϊκή

± 20.000
Ζωγραφιές σε σπήλαια στην Ευρώπη (Γαλλία και Ισπανία).

± 6000
Κατασκευές με πολύ μεγάλες πέτρες.

± 38.000
Οι πρώτοι έμφρονες (σκεπτόμενοι) άνθρωποι φτάνουν στην Ευρώπη από την Αφρική.

± 5000
Πρώτη χρήση χαλκού στην Ευρώπη και στη Μεσοποταμία.

Παγκόσμια

± 700.000
Πρώτα ίχνη παραγωγής φωτιάς.

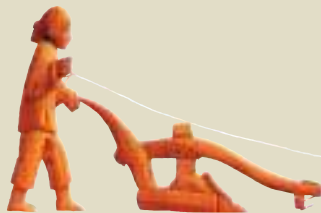
± 6000
Πρώτες πόλεις στη δυτική Ασία.

± 40.000
Έμφρονες (σκεπτόμενοι) άνθρωποι (homo sapiens) ζουν στην Αφρική. Φτιάχνουν πέτρινα εργαλεία.

± 5000
Καλλιέργεια ρυζιού στην Κίνα και καλαμποκιού στο Μεξικό.

± 3500-3200
Σφηνοειδής γραφή στη Μεσοποταμία. Ιερογλυφική γραφή στην Αίγυπτο.

± 9000-7000
Μεσοποταμία:
Καλλιέργεια της γης και εξημέρωση ζώων.
Αρχή μόνιμης κατοικίας.
Σχηματισμός πρώτων χωριών.

± 3000
Μεσοποταμία:
Ανακάλυψη του τροχού.
Χωρισμός της μέρας σε 24 ώρες.
Κίνα:
Χρήση αλετριού.

Τ Ο Ρ Ι Α

Εποχή Χαλκού

0 00

1100 π.Χ.

Κυκλαδικός πολιτισμός

Μινωικός πολιτισμός

Μυκηναϊκός πολιτισμός

3000-2000

Άνθηση πολιτισμού στις Κυκλάδες.

Κυκλαδικό
ειδώλιο
γυναίκας

1900-1450

Άνθηση πολιτισμού με κέντρο την Κρήτη.

Παράσταση ψαρά από τη Θήρα (τοιχογραφία)

Άποψη από τα μινωικά ανάκτορα της Κνωσού

1400-1200

Άνθηση πολιτισμού με κέντρο τον ηπειρωτικό ελλαδικό χώρο. Χρήση Γραμμικής Β', της πρώτης ελληνικής γραφής που έχει διαβαστεί.

Η Πύλη των Λεόντων στην ακρόπολη των Μυκηνών

± 2600

Κατασκευή πυραμίδας του Χέοπα στην Αίγυπτο.

± 1790-1750

Βαβυλωνία: Νομοθεσία του βασιλιά Χαμουραμπί. Οι πρώτοι γραπτοί νόμοι.

Η στήλη με τους νόμους του Χαμουραμπί

± 1200

Διαμόρφωση της μονοθεϊστικής εβραϊκής θρησκείας.

± 1200

Άνθηση πολιτισμού στο Μεξικό και στο Περού.

± 2500-1700

Άνθηση πολιτισμού στην κοιλάδα του ποταμού Ινδού (Πακιστάν).

± 1500-500

Διαμόρφωση της ινδουιστικής θρησκείας στην Ινδία.

Παράσταση του ινδουιστικού θεού Κρίσνα

Πήλινο γλυπτό με παράσταση μωρού που κλαίει, από το Μεξικό

± 2000

Έπος Γκιλγκαμές των Σουμερίων.

ΑΡΧΑΙ

1100 π.Χ. 800

Γεωμετρική εποχή Αρχαϊκή εποχή

Ελληνική ιστορία

1000-800

Ιδρύονται οι αρχαίες ελληνικές αποικίες στα νησιά του Αιγαίου και στη Μικρά Ασία.

Σκηνή πλοίου που φτάνει σε εχθρική χώρα

Μεγάλο επιτύμβιο γεωμετρικό αγγείο με παράσταση σχετική με την ταφή του νεκρού

8ος αιώνας

Ιδρύονται οι αρχαίες ελληνικές αποικίες στα παράλια της Μεσογείου. *Ιλιάδα* και *Οδύσσεια*. Ελληνικό αλφάβητο.

776

Πρώτοι Ολυμπιακοί Αγώνες.

6ος αιώνας

Οι φιλόσοφοι δίνουν τις πρώτες λογικές εξηγήσεις για τα φυσικά φαινόμενα (Θαλής ο Μιλήσιος, Ηράκλειτος...).

590

Νομοθεσία του Σόλωνα στην Αθήνα.

530

Πυθαγόρας: μελέτη μαθηματικών και μουσικής.

Ζωγραφισμένη σκηνή σε αγγείο (αγγειογραφία): ο Αχιλλέας και ο Αϊάντας παίζουν πεσσούς

Ο Μοσχοφόρος

Ευρωπαϊκή

± 800

Ακμή πολιτισμού Ετρούσκων στην Ιταλία.

Ετρουσκική πήλινη σαρκοφάγος

753

Σύμφωνα με την παράδοση, ιδρύεται η Ρώμη.

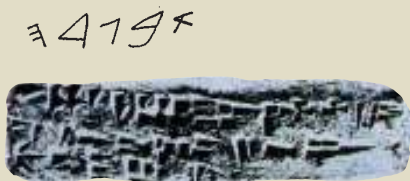
Σύμβολο της ίδρυσης της Ρώμης: ο Ρωμύλος, ο μυθικός ιδρυτής της Ρώμης, και ο αδελφός του ο Ράμος τρέφονται με το γάλα μιας λύκαινας

Παγκόσμια

± 1100

Οι Φοίνικες φτιάχνουν το πρώτο αλφάβητο.

560-482

Ζωή και διδασκαλία του Βούδα στην Ινδία. Διαμόρφωση βουδιστικής θρησκείας.

551-479

Ζωή Κομφούκιου, του μεγάλου Κινέζου φιλόσοφου.

546-334

Ακμή Περσικής Αυτοκρατορίας.

Πέρσες τοξότες, από το ανάκτορο του Δαρείου στα Σούσα

Ο Τ Η Τ Α

500

323 π.Χ.

Κλασική εποχή

508

Νόμοι του Κλεισθένη.
Δημοκρατία στην Αθήνα.

490-479

Περσικοί πόλεμοι
(490 Μαραθώνας, 480 Θερμοπύλες,
480 Σαλαμίνα, 479 Πλαταιές).

5ος αιώνας

Χρυσός αιώνας Αθηναϊκής Δημοκρατίας.
Ακμή των γραμμάτων, των τεχνών
και των επιστημών.
Θέατρο: Αισχύλος, Σοφοκλής,
Ευριπίδης, Αριστοφάνης.
Ιστορία: Ηρόδοτος, Θουκυδίδης.
Ιατρική: Ιπποκράτης.
Φυσικές επιστήμες: Δημόκριτος.
Φιλοσοφία: Σωκράτης.

Ο Ηνίοχος,
χάλκινο άγαλμα
από τους Δελφούς

461-429

Ο Περικλής κυβερνά
την Αθήνα.

Το αίνιγμα της
Σφίγγας
(αγγειογραφία)

Η Σκεπτόμενη
Αθηναία
(ανάγλυφο)

447-432

Χτίζεται ο Παρθενώνας στον λόφο της Ακρόπολης.
Ο Φειδίας φτιάχνει το άγαλμα της Αθηνάς
Παρθένου.

431-404

Πελοποννησιακός πόλεμος.

4ος αιώνας

Ακμή φιλοσοφίας: Πλάτωνας – Αριστοτέλης.

338

Ο Φίλιππος ο Μακεδόνας κυριαρχεί στην Ελλάδα.

334-323

Εκστρατείες του Μεγάλου Αλεξάνδρου.

Ο Έφηβος των
Αντικυθήρων

Ηθοποιοί με μάσκες
(αγγειογραφία)

Μία από τις Καρυάτιδες
του Ερεχθείου

509

Κατάργηση βασιλείας.
Ίδρυση Ρωμαϊκής Δημοκρατίας.

Ψηφιδωτό από τη Σικελία

449

Ρωμαϊκοί νόμοι, η Δωδεκάδελτος.

Ρωμαϊκό ανάγλυφο
με σκηνή εμπορίου

Τοιχογραφία σε βίλα της Ρώμης

ΑΡΧΑΙ

323 π.Χ.

146

Ελληνιστική εποχή

323-331

Ελληνιστικά κράτη των διαδόχων του Μεγάλου Αλεξάνδρου.

± 290

Ίδρυση της βιβλιοθήκης της Αλεξάνδρειας.

290

Ευκλείδης: διατύπωση αρχών γεωμετρίας.

280

Χτίζεται ο φάρος της Αλεξάνδρειας.

250

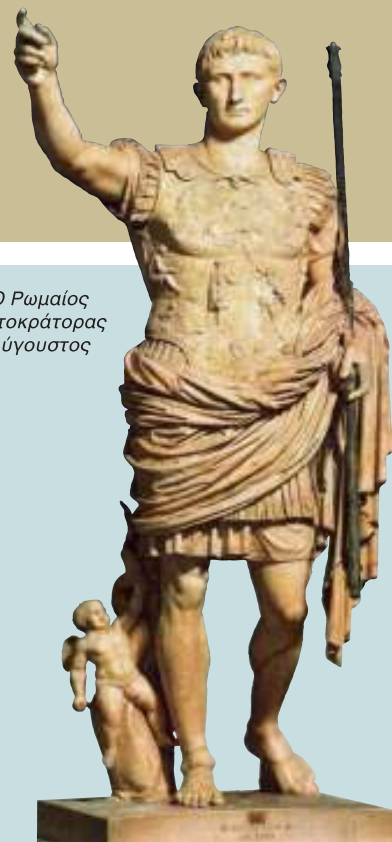
Αρχιμήδης: εφεύρεση ηλιακού κατόπτρου και κοχλία.

146

Ρωμαϊκή κυριαρχία: ο ελλαδικός χώρος καταλαμβάνεται από τους Ρωμαίους.

Η Νίκη της Σαμοθράκης

Ο Ρωμαίος αυτοκράτορας Αύγουστος

Η Αφροδίτη της Μήλου

Κεφάλι του Μεγάλου Αλεξάνδρου (ελληνιστικό γλυπτό)

Παράσταση κυνηγιού (ελληνιστικό ψηφιδωτό)

221

Πρώτη κινεζική αυτοκρατορία.

215

Χτίζεται το Κινεζικό (Σινικό) τείχος (μήκος 1.900 χιλιόμετρα).

Πήλινος στρατός με 7.300 στρατιώτες σε φυσικό μέγεθος που βρέθηκε στην Κίνα

Ο Τ Η Τ Α

← π.Χ. μ.Χ. →

330 μ.Χ.

Ρωμαϊκή κυριαρχία

Η Πύλη του Αδριανού στην Αθήνα

80

Ήρωνας ο Αλεξανδρινός: εφεύρεση αιολόσφαιρας, της πρώτης μηχανής ατμού.

Το ρωμαϊκό Ωδείο του Ηρώδου του Αττικού στην Αθήνα

142

Χτίζεται η πρώτη πέτρινη γέφυρα στον ποταμό Τίβερη.

73-71

Εξέγερση σκλάβων στην Ιταλία με ηγέτη τον Σπάρτακο.

45

Ο Ιούλιος Καίσαρας συγκεντρώνει όλη την εξουσία και γίνεται ο κυρίαρχος του ρωμαϊκού κόσμου.

27

Αρχή Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας.
Ο Αύγουστος γίνεται αυτοκράτορας του ρωμαϊκού κράτους.
Ακμή γραμμάτων στη Ρώμη: Κικέρωνας, Βιργίλιος, Οράτιος, Οβίδιος.

Το Κολοσσαίο στη Ρώμη

Ναός στη Ρώμη

Ρωμαϊκό υδραγωγείο

Ηθοποιοί από την Πομπηία (ψηφιδωτό)

117

Η Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία στη μεγαλύτερη έκτασή της.

212

Η ιδιότητα του Ρωμαίου πολίτη αποδίδεται σε όλους τους ελεύθερους κατοίκους της Αυτοκρατορίας.

313

Κατοχύρωση της θρησκευτικής ελευθερίας.

324

Ο Κωνσταντίνος γίνεται αυτοκράτορας της Ρώμης.

33

Σταύρωση του Χριστού.
Διαμόρφωση χριστιανικής θρησκείας.

105

Ανακάλυψη του χαρτιού στην Κίνα.

33

Οι Κινέζοι χρησιμοποιούν τη μαγνητική πυξίδα.

Μ Ε Σ Α

330 μ.Χ.

Βυζαντινή

Ελληνική ιστορία

381

Ο χριστιανισμός γίνεται επίσημη θρησκεία του κράτους.

413

Κατασκευή του μεγάλου τείχους της Κωνσταντινούπολης.

527-565

Βασιλεία Ιουστινιανού.

532

Στάση του Νίκα: μεγάλη εξέγερση του λαού της Κωνσταντινούπολης.

532-537

Χτίζεται η Αγία Σοφία.

533-534

Δημοσίευση της Ιουστινιάνειας νομοθεσίας.

7ος αιώνας

Αρχή εξελληνισμού της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας. Πέρσες και Άραβες εισβάλλουν στη Βυζαντινή Αυτοκρατορία.

Ο αυτοκράτορας Ιουστινιανός (ψηφιδωτό από εκκλησία στη Ραβένα)

670

Ο Καλλίνικος εφευρίσκει το υγρό πυρ.

330

Ίδρυση Κωνσταντινούπολης. Μεταφορά της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας.

395

Χωρισμός της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας σε ανατολικό και δυτικό τμήμα.

476

Πτώση της δυτικής Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας.

5ος - 8ος αιώνας

Μεγάλες μεταναστεύσεις λαών που εμφανίζονται για πρώτη φορά στην Ευρώπη. Δημιουργία νέων βασιλείων.

Κόσμημα των Οστρογόθων από την Ιταλία

681-1018

Πρώτο Βασίλειο των Βουλγάρων.

Παράσταση ενός παίκτη μπάλας, από δοχείο των Μάγιας

± 520

Άνθηση των μαθηματικών στην Ινδία. Ανάπτυξη δεκαδικού συστήματος.

± 600-850

Ακμή του πολιτισμού των Μάγιας στο Μεξικό.

622

Εκδίωξη του Μωάμεθ από τη Μέκκα - ταξίδι στη Μεδίνα. Αρχή του ισλαμικού ημερολογίου. Διαμόρφωση ισλαμικής θρησκείας.

632

Θάνατος του Μωάμεθ. Αρχίζει η αραβική επέκταση.

Επιγραφή με απόσπασμα από το Κοράνι σε τέμενος του Ιράν

Ευρωπαϊκή

Παγκόσμια

ΙΩΝΑΣ

1000 μ.Χ.

εποχή

Μάθημα φιλοσοφίας σε σχολείο του Βυζαντίου

9ος αιώνας
Ίδρυση πανεπιστημίου στην Κωνσταντινούπολη.

Η εμπορική συνοικία του Γαλατά στην Κωνσταντινούπολη

Οι ελιές προσφέρουν το λάδι για το φαγητό και τον φωτισμό

726-843

Εικονομαχία

726: απαγορεύεται η προσκύνηση των εικόνων,
843: οριστική αποκατάσταση των εικόνων.

863
Κυριλλικό αλφάβητο στην ανατολική Ευρώπη.

800
Ο Καρλομάγνος στέφεται από τον πάπα αυτοκράτορας ενός κράτους που ενώνει μεγάλο μέρος της δυτικής Ευρώπης.

Σκηνή θερισμού

711
Οι Άραβες αρχίζουν την κατάκτηση της Ισπανίας.

Το Μεγάλο Τζαμί στην Κόρδοβα της Ισπανίας

962
Ο Όθωνας Α΄ στέφεται αυτοκράτορας της γερμανικής Αγίας Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας.

από τον 8ο αιώνα
Οι Άραβες αναπτύσσουν την άλγεβρα και την τριγωνομετρία.

Αραβικό χειρόγραφο κείμενο με θέμα τη δημιουργία του κόσμου

868
Το αρχαιότερο τυπωμένο βιβλίο που έχει διασωθεί φτιάχνεται στην Κίνα.

± 970
Ιδρύεται στο Κάιρο (Αίγυπτος) ένα από τα πρώτα πανεπιστήμια στον κόσμο.

Μ Ε Σ Α

1001 μ.Χ.

Βυζαντινή

Μεγάλες βιβλιοθήκες υπήρχαν στο Πατριαρχείο, στο παλάτι και στα μοναστήρια

1261

Ανακατάληψη της Κωνσταντινούπολης από τους Βυζαντινούς.

1299

Οι Οθωμανοί Τούρκοι αρχίζουν να επεκτείνονται στη Μικρά Ασία.

1054

Σχίσμα Εκκλησιών Ρώμης και Κωνσταντινούπολης.

1204

Κατάληψη της Κωνσταντινούπολης από τους Σταυροφόρους. Κατάλυση Βυζαντινής Αυτοκρατορίας. Λατινική κυριαρχία.

Ο αετός ήταν σύμβολο δύναμης της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας

± 1100

Πρώτα πανεπιστήμια στην Ευρώπη (Μπολόνια, Παρίσι).

1215

Μεγάλη Χάρτα: περιορίζεται η εξουσία του βασιλιά στην Αγγλία.

1166-1389

Βασίλειο των Σέρβων.

1290

Εφεύρεση γυαλιών όρασης στην Ιταλία.

1186-1396

Δεύτερο Βασίλειο των Βουλγάρων.

12ος αιώνας

Εξάπλωση γοτθικού ρυθμού στην αρχιτεκτονική των εκκλησιών.

Κατάληψη της Αντιόχειας από τους Σταυροφόρους

± 1000

Οι Βίκινγκς φτάνουν στη Βόρεια Αμερική.

1095

Ξεκινά εποχή σταυροφοριών, κατά την οποία οι Δυτικοευρωπαίοι πολεμούν εναντίον των μουσουλμάνων για την κατάληψη των Αγίων Τόπων.

1271-1291

Ταξίδι του Μάρκο Πόλο στην Κίνα.

± 1000

Οι Κινέζοι τελειοποιούν την πυρίτιδα.

± 1090

Στην Κίνα κατασκευάζεται το πρώτο μηχανικό ρολόι που λειτουργεί με νερό.

Ζωγραφισμένο ύφασμα από το Περού

ΙΩΝΑΣ

1453 / 1492 μ.Χ.

εποχή

15ος αιώνας

Νέα στροφή προς τη μελέτη των αρχαίων ελληνικών γραμμάτων: Γεμιστός ή Πλήθων, Βησσαρίων.

Παράσταση της βενετσιάνικης συνιοκίας στην Κωνσταντινούπολη

1430

Οι Οθωμανοί Τούρκοι κυριεύουν τη Θεσσαλονίκη και τα Ιωάννινα.

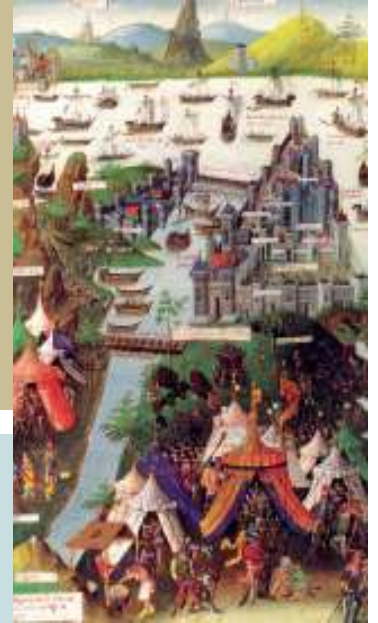

Μωάμεθ Β΄

1453

Πολιορκία και άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους Οθωμανούς Τούρκους του Μωάμεθ Β΄.

Η άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους Οθωμανούς

14ος αιώνας

Αρχή ιταλικής Αναγέννησης. Άνθηση γραμμάτων και τεχνών.

1307-1321

Ο Δάντης γράφει το ποιητικό έργο *Θεία κωμωδία*.

Ηθοποιοί με μάσκες

Η φυγή από την Αίγυπτο (πίνακας του Τζότο)

1455-1456

Αρχή της τυπογραφίας. Ο Γουτεμβέργιος τυπώνει το πρώτο βιβλίο στην Ευρώπη, τη *Βίβλο*.

1492

Διωγμός των Εβραίων από την Ισπανία. Εγκατάστασή τους στην Οθωμανική Αυτοκρατορία, την Ιταλία και την Ολλανδία.

Πορτογάλος εξερευνητής

1347-1374

Επιδημία πανώλης προκαλεί τον θάνατο εκατομμυρίων Ευρωπαίων.

β' μισό 15ου αιώνα

Οι Ευρωπαίοι αρχίζουν να εξερευνούν άγνωστες σε αυτούς θάλασσες και ηπείρους.

1492

Ο Χριστόφορος Κολόμβος φτάνει στην Αμερική, πιστεύοντας ότι βρήκε νέο δρόμο για την Ινδία.

± 1300

Ο Οσμάν Α΄ ιδρύει την οθωμανική δυναστεία στη Μικρά Ασία.

Σχέδιο με τις τρεις караβέλες (πλοία) του Κολόμβου καθώς φτάνουν στην Αμερική

1403-1409

Γράφεται εγκυκλοπαίδεια στην Κίνα.

15ος αιώνας

Ακμή αυτοκρατορίας των Αζτέκων στο Μεξικό.

Ν Ε Ο Ι

1453 / 1492 μ.Χ.

Νεότερη ελληνική ιστορία

Ελληνική ιστορία

1453

Μετά την άλωση της Κωνσταντινούπολης οι υπήκοοι του σουλτάνου οργανώνονται σε θρησκευτικές κοινότητες. Ο σουλτάνος παρέχει εκτεταμένες δικαιοδοσίες στον πατριάρχη Κωνσταντινούπολης.

1476

Τυπώνεται το πρώτο ελληνικό βιβλίο.

Αγροτικές εργασίες

Εικόνα από την Κρήτη

15ος - 16ος αιώνες
ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ

Μελέτη των αρχαίων ελληνικών και ρωμαϊκών κειμένων. Αυξάνεται το ενδιαφέρον για τον άνθρωπο και την επιστήμη. Άνθηση γραμμάτων και τεχνών.

1517

Ο Γερμανός μοναχός Λούθηρος κατακρίνει την καθολική εκκλησία.

Θρησκευτική μεταρρύθμιση.

Προτεσταντισμός.

Διαίρεση της δυτικής Ευρώπης με βάση το θρήσκευμα.

Ο Λούθηρος

Αναπαράσταση της σφαγής πολλών προτεσταντών στο Παρίσι

Ευρωπαϊκή

Ζωγραφική του Μιχαήλ Άγγελου στην εκκλησία Καπέλα Σιξτίνα στο Βατικανό

Η Τζοκόντα (πίνακας του Λεονάρντο Ντα Βίντσι)

Η Άνοιξη (πίνακας του Σάντρο Μποτιτσέλι)

1519-1522

Πρώτος περίπλους της γης από τον Μαγγελάνο.

1519-1535

Κατάλυση των κρατών των Αζτέκων, των Μάγιας και των Ίνκας από τους Ευρωπαίους. Σφαγή των ιθαγενών πληθυσμών της Κεντρικής και της Νότιας Αμερικής.

Παγκόσμια

1520-1566

Στα χρόνια του σουλτάνου Σουλεϊμάν του Μεγαλοπρεπούς επεκτείνεται και ακμάζει η Οθωμανική Αυτοκρατορία.

Η πολιορκία του Βελιγραδίου από τον Σουλεϊμάν

16ος αιώνας

Οι πρώτοι Ευρωπαίοι εγκαθίστανται στην Αφρική και στην Αμερική. Αρχή αποικιοκρατίας.

ΧΡΟΝΟΙ

1700 μ.Χ.

Οθωμανική και λατινική κυριαρχία

16ος αιώνας

Ακμή αγιογραφίας στην Κρήτη.

17ος αιώνας

Ακμή κρητικής λογοτεχνίας.
1646-1669: Βισσέντζος Κορνάρος,
Ερωτόκριτος.

Ο Ερωτόκριτος (πίνακας του λαϊκού ζωγράφου Θεόφιλου)

1627

Εγκατάσταση τυπογραφείου στο Πατριαρχείο.

1669

Οι Οθωμανοί Τούρκοι καταλαμβάνουν την Κρήτη.

1677

Ιδρύεται σχολείο στα Ιωάννινα.

1687

Ο Βενετός Μοροζίνης με τον στρατό του πολιορκεί την Αθήνα και ανατινάζει τον Παρθενώνα.

Μάθημα ανατομίας του καθηγητή Τουλπ (πίνακας του Ρέμπραντ)

Χωριάτικος γάμος (πίνακας του Πιτερ Μπρέγκελ)

17ος αιώνας

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

Εμφανίζονται νέες τεχνικές και μέθοδοι και εφευρίσκονται νέα επιστημονικά όργανα.

1609

Ο Γαλιλαίος Γαλιλέι τελειοποιεί το τηλεσκόπιο. Επιβεβαιώνεται ότι η Γη γυρίζει γύρω από τον Ήλιο.

1682

Ο Ισαάκ Νεύτων διατυπώνει τον νόμο της βαρύτητας.

1620

Κυκλοφορούν οι πρώτες εβδομαδιαίες εφημερίδες στο Άμστερνταμ.

1668

Ο Μολιέρος γράφει το θεατρικό έργο *Ο φιλάργυρος*.

1679

Habeas Corpus: απαγόρευση φυλάκισης προσώπων χωρίς δίκη.

1688-1689

Ένδοξη επανάσταση στην Αγγλία.
Διακήρυξη Δικαιωμάτων.
Ενισχύεται ο ρόλος του κοινοβουλίου.
Διαμορφώνονται τα πρώτα πολιτικά κόμματα.
Διαμόρφωση του σύγχρονου κοινοβουλευτικού συστήματος.

1543

Ο Ανδρέας Βεζάλ δημοσιεύει μελέτη για την ανατομία του ανθρώπινου σώματος.
Ο Νικόλαος Κοπέρνικος υποστηρίζει ότι η Γη κινείται γύρω από τον Ήλιο.

Αναπαράσταση του ηλιοκεντρικού συστήματος του Κοπέρνικου

1597

Ο Ουίλιαμ Σέξπηρ γράφει το θεατρικό έργο *Ρωμαίος και Ιουλιέτα*.

1597

Ο Θερβάντες γράφει το μυθιστόρημα *Δον Κιχότης*.

Η ταφή του κόμητα Οργκάθ (πίνακας του Ελ Γκρέκο)

1525

Εισαγωγή της πατάτας από την Αμερική στην Ευρώπη.

± 1530

Οι Ευρωπαίοι αρχίζουν το εμπόριο δούλων από την Αφρική προς την Αμερική.

1644-1911

Δυναστεία Μαντσού στην Κίνα.

Με το δουλεμπόριο πλούτιζαν Άραβες και Ευρωπαίοι

1701 μ.Χ.

Νεότερη ελληνική ιστορία

18ος αιώνας

Ίδρυση σχολών (Λάρισα, Τύρναβος, Πάτμος, Σμύρνη, Τρίπολη...).

1750-1821

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΔΙΑΦΩΤΙΣΜΟΣ

1797

Ο Ρήγας Φεραίος εκδίδει το επαναστατικό έντυπο *Νέα πολιτική διοίκηση*.

1805

Ο Αδαμάντιος Κοραΐς αρχίζει να εκδίδει αρχαίους Έλληνες συγγραφείς.

Ο Κοραΐς και ο Ρήγας βοηθούν την Ελλάδα να εγερθεί (πίνακας του Θεόφιλου)

1770

Επανάσταση στη Μάνη εναντίον των Οθωμανών Τούρκων. Ορλοφικά.

Ο Ρήγας ψάλλει τον Θούριο

1711-1821

Μορφωμένοι Έλληνες από τη συνοικία Φανάρι της Κωνσταντινούπολης ορίζονται ηγεμόνες των παραδουνάβιων ηγεμονιών της Μολδαβίας και Βλαχίας.

1703

Ιδρύεται στη Ρωσία η πόλη της Αγίας Πετρούπολης από τον Μεγάλο Πέτρο.

αρχές 18ου αιώνα

ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

Πρώτα στην Αγγλία – ύστερα εξαπλώνεται και σε άλλα κράτη.

1751

Αρχίζει η έκδοση της *Εγκυκλοπαίδειας* από τον Ντιντερό και τον Ντ' Αλαμπέρ.

Σελίδα από την Εγκυκλοπαίδεια

18ος αιώνας

ΔΙΑΦΩΤΙΣΜΟΣ

Διαμόρφωση νέων ιδεών: η λογική σκέψη και η γνώση μπορούν να βελτιώσουν τη ζωή του ανθρώπου.

Πίστη στην πρόοδο.

Φυσικά δικαιώματα του ανθρώπου, ελευθερία του ατόμου. Ισότητα απέναντι στον νόμο.

1762

Ο Ζαν Ζακ Ρουσό εκδίδει το *Κοινωνικό συμβόλαιο*.

1763

Ο Βολτέρος δημοσιεύει την *Πραγματεία περί ανεξιθρησκίας*.

1748

Ο Μοντεσκιέ δημοσιεύει το *Πνεύμα των νόμων*.

1775

Ο Γκέτε εκδίδει το ποιητικό έργο *Φάουστ*.

1736-1796

Η Κινεζική Αυτοκρατορία φτάνει στη μεγαλύτερη έκτασή της.

Ο ναός του Ουρανού στο Πεκίνο

1752

Ο Βενιαμίν Φραγκλίνος αποδεικνύει ότι ο κεραυνός είναι μια μορφή ηλεκτρισμού.

ΧΡΟΝΟΙ

1788 μ.Χ.

Οθωμανική και λατινική κυριαρχία

1774-1792

Οι δύο Ρωσοτουρκικοί πόλεμοι τελειώνουν με συνθήκες που επιτρέπουν την ελεύθερη ναυσιπλοΐα των ελληνικών πλοίων με ρωσική σημαία.

Από τα μέσα του 18ου αιώνα αρχίζει να σχηματίζεται ο ελληνικός εμπορικός στόλος.

1787-1792

Ο Λάμπρος Κατσώνης με πειρατικές επιδρομές καταστρέφει πλοία των Οθωμανών Τούρκων.

Καράβια της εποχής της Ελληνικής Επανάστασης

τέλη 18ου - 19ος αιώνας

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

Ξεκινά από την Αγγλία και ύστερα εξαπλώνεται και σε άλλα κράτη.

Οργάνωση εργοστασίων και τελειοποίηση μηχανών.

1782

Ο Τζέιμς Βατ τελειοποιεί τη μικρή ατμοκίνητη μηχανή.

Η πρώτη μεταλλική γέφυρα στον κόσμο (Αγγλία)

1783

Οι αδελφοί Μονγκολφιέ χρησιμοποιούν ατμό για την ανύψωση του πρώτου αερόστατου.

Μοντέλο του πρώτου αερόστατου

Ανθρακωρυχείο στην Αγγλία

Εργοστάσιο παραγωγής χάλυβα

1788

Ο Βόλφγκανγκ Αμαντέους Μότσαρτ συνθέτει την όπερα *Οι γάμοι του Φίγκαρο*.

1788

Οι πρώτοι Βρετανοί φτάνουν στην Αυστραλία.

1775-1781

ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

Πόλεμος ανεξαρτησίας της Αμερικής εναντίον της Αγγλίας.

1776: Διακήρυξη Ανεξαρτησίας των Ηνωμένων Πολιτειών.

1787: το σύνταγμα των ΗΠΑ καθιερώνει την αβασίλευτη δημοκρατία.

Αρχή της εποχής των κοινωνικών και εθνικοαπελευθερωτικών κινημάτων.

Υπογραφή της Διακήρυξης της Ανεξαρτησίας των ΗΠΑ

Ν Ε Ο Ι

1789 μ.Χ.

Νεότερη ελληνική ιστορία

1797

Κατάληψη των Ιονίων νήσων από τους δημοκρατικούς Γάλλους, ύστερα από πολλούς αιώνες κυριαρχίας των Βενετών.

1814

Οι Νικόλαος Σκουφάς, Αθανάσιος Τσακάλωφ, Εμμανουήλ Ξάνθος ιδρύουν τη Φιλική Εταιρεία στην Οδησό.

1821

Η προσπάθεια του Αλή Πασά των Ιωαννίνων να αυτονομηθεί από τον σουλτάνο λήγει με τον θάνατό του.

Άποψη της λίμνης των Ιωαννίνων (πίνακας του Ελφ)

Έλληνας έμπορος στις αρχές του 19ου αιώνα

ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ 1821

Ο Υψηλάντης αρχίζει την επανάσταση εναντίον των Οθωμανών Τούρκων στο Ιάσιο. Αρχή της επανάστασης στην Πελοπόννησο και εξάπλωσή της στη Στερεά Ελλάδα και στα νησιά. Γενίκευση των συγκρούσεων σε στεριά και θάλασσα.

Η μάχη στη γέφυρα της Αλαμάνας μεταξύ Ελλήνων και Οθωμανών (πίνακας ζωγραφισμένος σύμφωνα με διήγηση του στρατηγού Μακρυγιάννη)

Η εθνοσυνέλευση των Γάλλων ορκίζεται ότι θα συντάξει Σύσταγμα (πίνακας του Νταβίντ)

Η εκτέλεση του Λουδοβίκου ΙΣΤ'

1789-1795

ΓΑΛΛΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

Ελευθερία, ισότητα, αδελφότητα.
Κατάργηση των προνομίων των ευγενών και του κλήρου.
Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και του Πολίτη.
1792: δικαίωμα ψήφου όλων των ανδρών.
Η εξουσία πηγάζει από τον λαό.
Αρχή της αντιπροσώπευσης.
Δημιουργία εθνικού στρατού.
Πολιτική ελευθερία και εθνική ανεξαρτησία.
1794: κατάργηση της δουλείας στις γαλλικές αποικίες.

1796

Εμβόλιο κατά της ευλογιάς.

1799-1815

Ηγεμονία και πόλεμοι του Ναπολέοντα Βοναπάρτη.

Μάχη στην Ιταλία των στρατευμάτων του Ναπολέοντα και των Αυστριακών

1804-1830

Σερβικές επαναστάσεις εναντίον των Οθωμανών.

± 1790

Εξέγερση δούλων στην Καραϊβική.

Ο Ουβερτίρ, ηγέτης της εξέγερσης των δούλων

Εξέγερση του ισπανικού λαού ενάντια στα στρατεύματα του Ναπολέοντα (πίνακας του Φρανσίσκο Γκόγια)

ΧΡΟΝΟΙ

1830 μ.Χ.

Επανάσταση 1821

1822

Καταστροφή της Χίου.
Μάχη στα Δερβενάκια.
Α' Εθνοσυνέλευση στην Επίδαυρο.
Σύνταγμα της Επίδαυρου.
Διακήρυξη των σκοπών της Επανάστασης
και των δικαιωμάτων του ελληνικού λαού.

Πίνακας του Ευγένιου Ντελακρουά εμπνευσμένος από την Ελληνική Επανάσταση

1824

Καταστροφή των Ψαρών.

1826

Έξοδος του Μεσολογγίου.

1827

Ναυμαχία του Ναβαρίνου.
Παρέμβαση των Μεγάλων Δυνάμεων
(Αγγλίας, Γαλλίας, Ρωσίας).

1828

Ο Καποδίστριας γίνεται κυβερνήτης
της Ελλάδας.

Η έξοδος του Μεσολογγίου
(πίνακας του Θεόδωρου Βρυζάκη)

1807

Κατάργηση δουλεμπορίου
στη Βρετανία.
Η δουλεία όμως διατηρείται
ως το 1833.

Πίνακας του Λόρενς

1812

Στην Αγγλία παράγονται
οι πρώτες κονσέρβες
για τη διατήρηση
τροφίμων.

Άποψη του Άμστερνταμ με τις βιομηχανίες και τα ναυπηγεία

1816

Εφεύρεση ποδηλάτου στη Γερμανία.

1824

Ο Λούντβιχ βαν Μπετόβεν συνθέτει
την *Ενάτη συμφωνία*.

1827

Πρώτη φωτογραφία.

Ο Μπετόβεν

1829

Ο Λουί Μπράιγ επινοεί σύστημα γραφής
για τους τυφλούς.

1808-1830

Εξεγέρσεις των λαών της Νότιας Αμερικής κατά της Ισπανίας
και της Πορτογαλίας.
Δημιουργία ανεξάρτητων κρατών.

Ο Σιμόν Μπολιβάρ, πρωτεργάτης της
απελευθέρωσης της Νότιας Αμερικής
από τους Ευρωπαίους

ΣΥΓΧΡΟΝΗ

1830 μ.Χ.

Νέο ελληνικό

Ελληνική ιστορία

1830

Πρωτόκολλο Λονδίνου: αναγνώριση της ανεξαρτησίας του ελληνικού κράτους από τις Μεγάλες Δυνάμεις.

1831

Δολοφονία του Ιωάννη Καποδίστρια.

1833

Άφιξη του Όθωνα, πρώτου βασιλιά των Ελλήνων, στο Ναύπλιο.

1834

Η Αθήνα γίνεται πρωτεύουσα του ελληνικού κράτους.

Η Αθήνα γύρω στο 1860

1837

Ίδρυση του πρώτου πανεπιστημίου στην Αθήνα.

1843-1844

Επανάσταση με αίτημα την παραχώρηση Συντάγματος.
Ψήφιση Συντάγματος.
Συνταγματική μοναρχία.

Ευρωπαϊκή

19ος αιώνας

Πολλοί αγρότες εγκαθίστανται στις πόλεις. Ανάπτυξη πόλεων.

1830

Ο πρώτος σιδηρόδρομος ενώνει τις πόλεις Λίβερπουλ και Μάντσεστερ της Αγγλίας.

1838

Ο Κάρολος Ντίκενς γράφει το μυθιστόρημα 'Ολιβερ Τουίστ'.

1840

Χρήση γραμματοσήμου στην Αγγλία.

Οι εργάτες κατοικούν σε υπόγεια. Φτωχόσπιτο στο Βερολίνο

1848

Κοινωνικές και εθνικοαπελευθερωτικές επαναστάσεις στην Ευρώπη.

Ο Καρλ Μαρξ

Οι Καρλ Μαρξ και Φρίντριχ Ένγκελς δημοσιεύουν το Κομμουνιστικό Μανιφέστο και καλούν τους εργάτες να αγωνιστούν ενωμένοι για την κοινωνική δικαιοσύνη και τον σοσιαλισμό.

Η επανάσταση του 1848 στο Παρίσι

Παγκόσμια

19ος αιώνας

Αποικιακή εξάπλωση των Ευρωπαίων στην Αφρική, την Ασία και την Ωκεανία. Μετανάστευση 51 εκατομμυρίων Ευρωπαίων σε υπερπόντιες χώρες.

Μετανάστες ταξιδεύουν με πλοίο για τις ΗΠΑ

1839

Ο σουλτάνος ξεκινά πρόγραμμα εκσυγχρονισμού της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.

Ε Π Ο Χ Η ➔

1896 μ.Χ.

κράτος

1863

Ο Γεώργιος Α΄ γίνεται βασιλιάς των Ελλήνων.

Αναπαράσταση συνεδρίασης της Βουλής, πίνακας του Κ. Ορλόφ

1864

Ένωση της Επτανήσου με το ελληνικό κράτος. Ψήφιση νέου Συντάγματος. Βασιλευόμενη δημοκρατία. Δικαίωμα ψήφου σε όλους τους άνδρες.

1866-1869

Επανάσταση στην Κρήτη εναντίον των Οθωμανών Τούρκων. Ολοκαύτωμα Αρκαδίου.

1881

Προσάρτηση της Θεσσαλίας και της περιοχής της Άρτας στο ελληνικό κράτος.

1881-1895

Κυβερνήσεις Τρικούπη.

1882: ξεκινά η κατασκευή του σιδηροδρομικού δικτύου.
1893: διώρυγα Κορίνθου.

1896

Οι πρώτοι σύγχρονοι Ολυμπιακοί Αγώνες γίνονται στην Αθήνα.

1859

Ο Κάρολος Δαρβίνος διατυπώνει τη θεωρία της εξέλιξης των ειδών, προκαλώντας συζητήσεις για την καταγωγή του ανθρώπου.

Ο Σκεπτόμενος (γλυπτό του Αύγουστου Ροντέν)

1861

Ενοποίηση της Ιταλίας.

1862

Ο Βίκτορ Ουγκό γράφει το μυθιστόρημα *Οι Άθλιοι*.

1864

Ο Λέων Τολστόι γράφει το μυθιστόρημα *Πόλεμος και ειρήνη*. Ο Ιούλιος Βερν γράφει το βιβλίο επιστημονικής φαντασίας *Ταξίδι στο κέντρο της γης*.

Εντύπωση, Ανατολή (πίνακας του Κλοντ Μονέ)

1875

Δημιουργία εργατικών ενώσεων στην Αγγλία. Ανάπτυξη των συνδικάτων και των εργατικών/σοσιαλιστικών κομμάτων σε πολλά κράτη της Ευρώπης.

1866

Ο Φιοντόρ Ντοστογιέφσκι γράφει το μυθιστόρημα *Έγκλημα και τιμωρία*.

1878

Η Ρουμανία και η Σερβία αποκτούν την ανεξαρτησία τους.

1889

Ο Καρλ Μπενζ φτιάχνει το πρώτο αυτοκίνητο.

1861-1865

Εμφύλιος πόλεμος και κατάργηση της δουλείας στις ΗΠΑ.

Ο Αβραάμ Λίνκολν, πρόεδρος των ΗΠΑ, εργάστηκε για την απελευθέρωση των δούλων

1869

Διάνοξη της διώρυγας του Σουέζ.

Ηλεκτρικός φωτισμός σε πόλη της Αγγλίας

1876

Ο Γκράχαμ Μπελ εφευρίσκει το τηλέφωνο.

1877-1883

Ο Θωμάς Έντισον εφευρίσκει το γραμμόφωνο και τον ηλεκτρικό λαμπτήρα.

1893

Στη Νέα Ζηλανδία οι γυναίκες ψηφίζουν για πρώτη φορά στον κόσμο.

ΣΥΓΧΡΟΝΗ

1897 μ.Χ.

Νέο ελληνικό

1897

Επανάσταση στην Κρήτη.
Ελληνοτουρκικός πόλεμος.

Διαδήλωση στην Αθήνα το 1909

1907

Ο Κωστής Παλαμάς εκδίδει το ποίημα *Ο Δωδεκάλογος του Γύφτου*.

1909

Στρατιωτικό κίνημα στο Γουδί με αίτημα τον εκσυγχρονισμό της κοινωνικής και πολιτικής ζωής.

Η μάχη των Γιαννιτών

1910

Πρώτη κυβέρνηση του Βενιζέλου.
Πρώτη εργατική νομοθεσία.

Ο Ελευθέριος Βενιζέλος

1912-1913

Βαλκανικοί πόλεμοι.
Επέκταση συνόρων του ελληνικού κράτους: προσάρτηση Μακεδονίας, Ηπείρου, νησιών ανατολικού Αιγαίου, Κρήτης.

1916-1917

Διχασμός: σχηματίζονται δύο κυβερνήσεις στην Ελλάδα, μία στη Θεσσαλονίκη με τον Βενιζέλο και μία στην Αθήνα με τον βασιλιά Κωνσταντίνο.

1917

Είσοδος της Ελλάδας στον Πρώτο Παγκόσμιο πόλεμο.

τέλη 19ου - αρχές 20ού αιώνα

Εμφάνιση φεμινιστικού κινήματος στην Αγγλία: οι γυναίκες διεκδικούν το δικαίωμα της ψήφου.

1895

Οι αδελφοί Λιμιέρ εφευρίσκουν τον κινηματογράφο.
Ο Γουλιέλμος Μαρκόνι εφευρίσκει τον τηλεγράφο.

1903

Γίνεται η πρώτη πτήση με αεροπλάνο από τους αδελφούς Ράιτ.

1905

Ο Άλμπερτ Αϊνστάιν διατυπώνει τη θεωρία της σχετικότητας, αλλάζοντας την εικόνα της επιστήμης για τον χώρο και τον χρόνο.

Χωράφι με κυπαρίσσια (πίνακας του Βίνσεντ Βαν Γκογκ)

1914-1918

Πρώτος Παγκόσμιος πόλεμος.
Προκαλεί τον θάνατο εκατομμυρίων ανθρώπων.
Τελειώνει με την ήττα της Γερμανίας.

Στον Πρώτο Παγκόσμιο πόλεμο οι στρατιώτες περνούσαν μήνες στα χαρακώματα

Ε Π Ο Χ Η

1917

1930 μ.Χ.

κράτος

1917

Αρχή αγροτικής μεταρρύθμισης.
Μεγάλες εκτάσεις γης μοιράζονται
σε όσους δεν έχουν κτήματα.

1918

Ιδρύονται η Γενική Συνομοσπονδία Εργατών Ελλάδας
και το Σοσιαλιστικό Εργατικό Κόμμα Ελλάδας.

1919

Συνθήκη των Σεβρών.
Απόβαση των ελληνικών
στρατευμάτων
στη Μικρά Ασία και
Ελληνοτουρκικός πόλεμος.

1920

Προσάρτηση της Θράκης στο ελληνικό κράτος.

1922

Ήττα του ελληνικού στρατού.
Οι Τούρκοι καταλαμβάνουν τη Σμύρνη.
Μικρασιατική καταστροφή.
Χιλιάδες πρόσφυγες φτάνουν στην Ελλάδα.

Κάτοικοι της Σμύρνης
προσπαθούν να
βρουν μέσο
για να φύγουν

1923

Συνθήκη της Λοζάνης: ανταλλαγή πληθυσμών
μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας.

1924

Κατάργηση της βασιλείας – δημοκρατικό πολίτευμα.

1917

Οκτωβριανή Επανάσταση
στη Ρωσία.
Ιδρύεται το πρώτο
σοσιαλιστικό κράτος.

Ο Λένιν, ηγέτης
της επανάστασης,
μιλάει στους εργάτες

Ο Μουσολίνι

1922

Ο Μπενίτο Μουσολίνι γίνεται πρωθυπουργός της Ιταλίας.
Άνοδος φασισμού.
Ο Τ.Σ. Έλιοτ εκδίδει το ποιητικό έργο *Έρημη χώρα*
και ο Τζέιμς Τζόις το μυθιστόρημα *Οδυσσέας*.

1925

Ο Σεργκέι Αϊζενστάιν γυρίζει
την κινηματογραφική ταινία
Το θωρηκτό Ποτέμκιν.

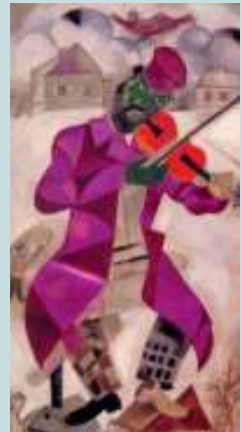
1928

Ο Αλεξάντερ Φλέμινγκ
ανακαλύπτει την πενικιλίνη.

1928

Ο Μπέρτολτ Μπρεχτ γράφει το
θεατρικό έργο *Η όπερα της πεντάρας*.

Ο πράσινος βιολιστής
(πίνακας του Μαρκ Σαγκάλ)

1920

Δημιουργία της Κοινωνίας των Εθνών.

Ο Γκάντι

1920

Ο Ινδός ηγέτης Μαχάτμα Γκάντι
ξεκινά κίνημα ειρηνικής αντίστασης
εναντίον των Βρετανών.

1923

Ανακήρυξη τουρκικής δημοκρατίας.
Ο Κεμάλ Ατατούρκ πρόεδρος της Τουρκίας.

1929-1932

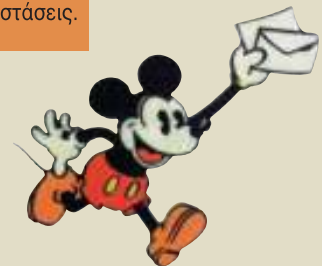
Διεθνής οικονομική κρίση.
Η ανεργία παίρνει εκρηκτικές διαστάσεις.

1928

Ο Γουόλτ Ντίσνεϊ δημιουργεί
τα κινούμενα σχέδια (Μίκι Μάους).

1929

Ο Έρνεστ Χέμινγουεϊ εκδίδει
το μυθιστόρημα *Αποχαιρετισμός
στα όπλα*.

ΣΥΓΧΡΟΝΗ

1931 μ.Χ.

Νέο ελληνικό

1935

Επιστροφή του βασιλιά Γεωργίου Β'.

1936

Δικτατορία του Μεταξά.
Ο Γιάννης Ρίτσος γράφει το ποίημα
Επιτάφιος.

*Τα γερμανικά τανκς κάτω
από την Ακρόπολη*

1940

Ελληνοϊταλικός πόλεμος στην Αλβανία.

1941

Είσοδος του γερμανικού στρατού στην Ελλάδα.

1941-1944

Δημιουργία ελληνικών αντιστασιακών οργανώσεων.
Εθνική Αντίσταση.

*Ομάδα
ανταρτών
που
πολεμούσε
τους
κατακτητές*

1939

Η Γερμανία εισβάλλει στην Πολωνία.
Αρχίζει ο Δεύτερος Παγκόσμιος πόλεμος.

1939-1945

Δεύτερος Παγκόσμιος πόλεμος.
Ολοκαύτωμα: μαζική εξόντωση των Εβραίων.
Διωγμός Τσιγγάνων και αντιφασιστών αγωνιστών.

1933

Ο Αδόλφος Χίτλερ γίνεται καγκελάριος
της Γερμανίας.
Άνοδος του ναζισμού.
Διωγμός των Εβραίων.

Παρέλαση των Ναζί

1936

Ο Τσάρλι Τσάπλιν γυρίζει την
κινηματογραφική ταινία *Μοντέρνοι καιροί*.

*Ο Τσάπλιν στον ρόλο του Χίτλερ
στην ταινία Ο μεγάλος δικτάτορας*

1936-1939

Εμφύλιος πόλεμος στην Ισπανία μεταξύ
φασιστικών και δημοκρατικών δυνάμεων.

Ισπανία, περίοδος εμφύλιου πολέμου

1937

Ο Πάμπλο Πικάσο ζωγραφίζει τον πίνακα *Γκερνίκα*.

*Μαζικές συλλήψεις
Εβραίων
από τους Ναζί στην
κατεχόμενη Ευ-
ρώπη*

Στρατόπεδο συγκέντρωσης

1945

Οι ΗΠΑ ρίχνουν ατομικές βόμβες στην Ιαπωνία
(Χιροσίμα – Ναγκασάκι).

ΕΠΟΧΗ

1960 μ.Χ.

κράτος

1944
Απελευθέρωση.

Απελευθέρωση της Αθήνας τον Οκτώβριο του 1944

1946
Ο Νίκος Καζαντζάκης εκδίδει το μυθιστόρημα *Αλέξης Ζορμπάς*.

1947
Ένωση των Δωδεκανήσων με το ελληνικό κράτος.

1952
Νέο Σύνταγμα.
Δικαίωμα ψήφου στις γυναίκες.

1946-1949
Εμφύλιος πόλεμος.

Γέφυρα της Ζαχλωρούς (πίνακας του Γιάννη Σπυρόπουλου)

Παιδιά παίζουν στην Ελλάδα το 1946

1944-1949
Επικρατούν σοσιαλιστικά καθεστώτα στα κράτη της ανατολικής Ευρώπης.

Σοβιετικός στρατιώτης υψώνει τη σημαία με το σφυροδρέπανο στο Βερολίνο το 1945

1957
Δημιουργία της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας με τη συνθήκη της Ρώμης.

1945
Ιδρύεται ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών.

1947
Δόγμα Τρούμαν – Σχέδιο Μάρσαλ
Οι ΗΠΑ συμβάλλουν στην ανοικοδόμηση της μεταπολεμικής Ευρώπης και προσπαθούν να εμποδίσουν την εξάπλωση κομμουνιστικών καθεστώτων.

1947-1989
Ψυχρός πόλεμος: χωρισμός του κόσμου σε δύο αντίπαλα στρατόπεδα, το δυτικό και το ανατολικό.

Ο εορτασμός των γενεθλίων του Στάλιν, αρχηγού της Σοβιετικής Ένωσης, στη Μόσχα

Ισορροπία και καράβι (πίνακας του Πάουλ Κλέε)

1946
Κατασκευάζεται ο πρώτος ηλεκτρονικός υπολογιστής στις ΗΠΑ. Τεχνολογική επανάσταση.

1947
Ανεξαρτησία της Ινδίας.
Αρχή του τέλους της αποικιοκρατίας.

1948
Ιδρύεται το κράτος του Ισραήλ.
Αρχή αραβοϊσραηλινών πολέμων.

Ο Έλβις Πρίσλεϊ, από τους πρώτους τραγουδιστές του ροκ εντ ρολ

1949
Ιδρύεται η Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας.

1950
Δημοσιεύεται το ποιητικό έργο *Κάντο Χενεράλ* του Πάμπλο Νερούντα.

1956
Μουσική ροκ εντ ρολ στις ΗΠΑ.

1957-1967
Πολλές χώρες της Αφρικής αποκτούν ανεξαρτησία.

1959
Σοσιαλιστική επανάσταση στην Κούβα.

ΣΥΓΧΡΟΝΗ

1961 μ.Χ. Νέο ελληνικό

1963

Ο Γιώργος Σεφέρης παίρνει το βραβείο Νόμπελ.

1964-1965

Ο Μάνος Χατζιδάκις συνθέτει το μουσικό έργο *Το χαμόγελο της Τζοκόντας*.

1965

Ο Μίκης Θεοδωράκης συνθέτει το μουσικό έργο *Ρωμιούσνη*.

Τέσσερις εποχές (πίνακας του Γιάννη Τσαρούχη)

1967-1974

Δικτατορία συνταγματαρχών.

Τα τανκς στους δρόμους της Αθήνας την 21η Απριλίου 1967

1961

Χτίζεται το τείχος του Βερολίνου.

Ο Ρώσος αστροναύτης Γιούρι Γκαγκάριν είναι ο πρώτος άνθρωπος που πετά στο διάστημα.

1968

Επέμβαση των σοβιετικών στρατευμάτων στην Τσεχοσλοβακία ύστερα από προσπάθειες εσωτερικών μεταρρυθμίσεων.

Εξέγερση των φοιτητών στο Παρίσι

1968

Διεθνές φοιτητικό κίνημα διαμαρτυρίας.

1963-1964

Μεγάλες διαδηλώσεις στις ΗΠΑ με αίτημα πολιτικά δικαιώματα για τους μαύρους. Νόμος για τα πολιτικά δικαιώματα.

1965-1973

Πόλεμος στο Βιετνάμ: οι ΗΠΑ πολεμούν εναντίον των κομμουνιστών στο Βιετνάμ.

1969

Αμερικανοί αστροναύτες πατούν στη Σελήνη.

Ερείπια πόλης του Βιετνάμ έπειτα από τους βομβαρδισμούς των αμερικανικών στρατιωτικών δυνάμεων

Μέριλιν (πίνακας του Άντι Γουόρχολ)

Ε Π Ο Χ Η

2000 μ.Χ.

κράτος

1973

Εξέγερση στο Πολυτεχνείο.

1974

Πραξικόπημα κατά του Μακαρίου και εισβολή του τουρκικού στρατού στην Κύπρο. Μεταπολίτευση: αποκατάσταση της δημοκρατίας.

1975

Νέο Σύνταγμα. Προεδρευόμενη δημοκρατία.

Πανηγυρισμοί για την πτώση της δικτατορίας

1979

Ο Οδυσσέας Ελύτης παίρνει το βραβείο Νόμπελ.

1981

Είσοδος της Ελλάδας στην ΕΟΚ.

1974-1975

Τέλος των δικτατοριών στην Πορτογαλία και στην Ισπανία.

Απαλό μπλέ (πίνακας του Τζον Χάμιλτον)

1986

Σοβαρή πυρηνική καταστροφή στο Τσερνόμπιλ της Σοβιετικής Ένωσης.

1989-1990

Πτώση του τείχους του Βερολίνου. Καταρρέουν τα σοσιαλιστικά καθεστώτα στην ανατολική Ευρώπη. Ένωση Ανατολικής και Δυτικής Γερμανίας.

1991

Διάλυση της Σοβιετικής Ένωσης. Διάσπαση της Γιουγκοσλαβίας και αρχή πολέμου.

1992

Οι Δημοκρατίες της Τσεχίας και της Σλοβακίας γίνονται χωριστά κράτη.

1973

Η πετρελαϊκή κρίση κάνει πιο αργό τον ρυθμό της μεταπολεμικής οικονομικής ανάπτυξης.

1973

Ανατρέπεται βίαια η σοσιαλιστική κυβέρνηση στη Χιλή. Δικτατορία του Αουγκούστο Πινοσέτ.

Το προεδρικό μέγαρο στη Χιλή κατεστραμμένο από βόμβες λίγες ώρες μετά το πραξικόπημα του Πινοσέτ

1990

Ο Νέλσον Μαντέλα, ηγέτης των μαύρων, απελευθερώνεται στη Νότια Αφρική. Σταδιακά καταργούνται οι διακρίσεις εναντίον των μαύρων. 1994: το Αφρικανικό Εθνικό Κογκρέσο κερδίζει τις πρώτες πολυφυλετικές εκλογές στη Νότια Αφρική.

1991

Πόλεμος στον Κόλπο: το Ιράκ καταλαμβάνει το Κουβέιτ. Στρατιωτικές δυνάμεις του ΟΗΕ υπό αμερικανική ηγεσία επιτίθενται στο Ιράκ.

1979

Ιρανική επανάσταση: πτώση του σάχη στο Ιράν. Εγκαθίδρυση Ισλαμικής Δημοκρατίας.

Στα σχολικά σας φυλλάδια συναντάτε πολλές αναφορές σε ανθρώπους, γεγονότα και περιόδους του παρελθόντος. Προσπαθήστε να τα τοποθετήσετε στους πίνακες του Χρονολογίου και συζητήστε στην τάξη τι άλλο συνέβαινε εκείνη την εποχή. Μπορείτε να προσθέσετε και άλλες πληροφορίες για το παρελθόν που σας ενδιαφέρουν και να σκεφτείτε πώς θα τις εικονογραφήσετε. Μαζέψτε υλικό (φωτογραφίες, εφημερίδες, αφίσες, γελοιογραφίες, αντικείμενα...) για όσα έγιναν τον τελευταίο χρόνο και νομίζετε ότι αξίζει να τα θυμόμαστε. Συζητήστε τους λόγους για τους οποίους επιλέγετε τα γεγονότα αυτά. Φτιάξτε έτσι τον δικό σας χρονολογικό πίνακα για τη φετινή χρονιά.

Σκεύος κουζίνας

Σφυρί

Διαβήτης

Φανάρι

Αφίσα

Εφημερίδα

Γελοιογραφία

Διαφήμιση

Καρτ ποστάλ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΤΗΣ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΙΚΗΣ ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗ ΘΡΑΚΗ

Επιστημονική υπεύθυνη: Άννα Φραγκουδάκη

Εκπαιδευτικό υλικό

Επιστημονικός υπεύθυνος: Γεράσιμος Κουζέλης
Ομάδα ειδικών επιστημόνων: Λ. Βεντούρα, Ν. Καγκλάρ,
Δ. Λαφαζάνη, Δ. Μακρυγιώτη, Ει. Νάκου, Ι. Σολομών,
Ν. Τσαφταρίδης, Τ. Χάρη

Σχεδιασμός και κείμενα: Λίνα Βεντούρα
Εικονογράφηση: Λ. Βεντούρα, Ε. Κώτσου, Ει. Νάκου
Διόρθωση: Μαρία Πουλοπούλου
Layout - Σελιδοποίηση: Εύη Κώτσου

Επικαιροποίηση υλικού

Επιστημονική επιμέλεια: Μαρίζα Ντεκάστρο
Γλωσσική επιμέλεια - Διόρθώσεις: Γιάννης Γαλανόπουλος
Γραφιστική επιμέλεια: Ρασέλ Μπαλέστρα

